

การวิเคราะห์องค์ประกอบความรักแบบเพื่อนของนักเรียน
The Factor Analysis of Student Companionate Love

อสมมา มาตยาบุญ *

Asama Matayaboon*

ทศพร มณีศรีขำ **

Tosawon Maneesrikam**

สมสรร วงษ์อยู่น้อย ***

somsan Wongyoonoi ***

พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์ ****

Patcharaporn Srisawat****

*นิสิตดุษฎีบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

* Ed.D. Student, Counseling Psychological, Srinakharinwirot University.

**หัวหน้าภาควิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

**The Head of Psychology Education and Guidance Srinakharinwirot University.

***อนุกรรมการติดตามประเมินผล สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

***Evaluation Subcommittee of Office of the Higher Education Commission.

****อาจารย์ประจำภาควิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

****The Instructor of Psychology Education and Guidance Srinakharinwirot University.

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบความรักแบบเพื่อนของนักเรียน และศึกษาระดับความรักแบบเพื่อนของนักเรียน ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ปีการศึกษา 2554 ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 50,373 คน ตัวอย่างเป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 1,400 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มเลือกแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบวัดความรักแบบเพื่อน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 60 ข้อ มีความเชื่อมั่นเท่ากับ .95 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

ผลการวิจัยพบว่า 1. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน สนับสนุนว่าความรักแบบเพื่อนมี 3 องค์ประกอบเชิงโครงสร้าง 13 องค์ประกอบซึ่งวัดประกอบด้วย องค์ประกอบด้านความคิด ได้แก่ การระลึกถึง (Remind) การเห็นคุณค่า (Value) การคิดเชิงบวกกับเพื่อน (Positive thinking) การยอมรับ (Acceptance) องค์ประกอบด้านความรู้สึก ได้แก่ ความผูกพันทางอารมณ์ (Attachment) การใส่ใจ (Care) ความไว้วางใจ (Trust) การเห็นอกเห็นใจ (Empathy) และการมีความสุข (Happiness) องค์ประกอบด้านพฤติกรรม ได้แก่ การเสียสละ (Sacrifice) การช่วยเหลือ (Helping) การเป็นที่ปรึกษา (Consultant) การสื่อสารอย่างสนิทสนม (Intimate communication) และองค์ประกอบทั้งหมด มีค่าความเหมาะสมพอดีกับข้อมูลเชิงประจักษ์ มีน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานอยู่ในเกณฑ์สูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 องค์ประกอบทั้งหมดนี้สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการวัดความรักแบบเพื่อนของนักเรียนได้ 2. การศึกษาระดับความรักแบบเพื่อนของนักเรียน พบว่า ด้านความคิดและด้านพฤติกรรมอยู่ในระดับสูง ส่วนด้านความรู้สึกอยู่ในระดับปานกลาง

คำสำคัญ: ความรักแบบเพื่อน การวิเคราะห์องค์ประกอบความรักแบบเพื่อนของนักเรียน

Abstract

The purposes of this research were to analyze the factors of companionate love and levels of student companionate love. The population were 50,373 students who studying of secondary education area in Bangkok of academic year 2011. The samples were 1400 students who studying in grade 2 of, sampling by multistage random sampling method. The research instruments was 60 items of companionate love test with .95 reliability coefficient (alpha). Statistics method with mean and Standard Deviation. were used to analyze the data.

The results of the study were as follows : 1. Both exploratory factor analysis and confirmatory factor analysis supported and confirmed that companionate love consisted of the three structural factors with thirteen componential indexes: the first the factor of sensory perceptions of cognition; remind, value, positive thinking and acceptance. the second was the factor of sensory perceptions of feeling; attachment, care, trust, empathy and happiness. the third was the factor of sensory perceptions of behavior; sacrifice, helping, consultant and intimate communication. These three factors were suitable to the empirical data of high loading at the .05 statistic significant level and could be used as the instrument to measure the companionate love functioning factors. 2. The companionate love were considering that the scores of sensory perceptions of cognition factor and behavior factor were in high level but sensory perceptions of feeling factor score was in medium level.

Keywords: Companionate love, A factor analysis of student companionate love

บทนำ

ความรักมีหลากหลายรูปแบบดังที่ สเทิร์นเบิร์ก (Sternberg . 1988: 120 - 129) ได้แบ่งรูปแบบความรักเป็น 7 รูปแบบ ได้แก่ ความรักสมบูรณ์แบบ (Consummate love) ความรักหลง (Fatuous love) ความรักแบบเพื่อน (Romantic love) ความรักแบบว่างเปล่า (Empty love) ความรักแบบลุ่มหลง (Infatuation love) ความรักแบบชอบพอ (Liking) และ ความรักแบบเพื่อน (Companionate love) มีความใกล้ชิดสนิทสนมที่ปราศจากอารมณ์เสนาหา ถือเป็นความรักที่แข็งแกร่งมากเพราะมีเรื่องของความผูกพันเข้ามาเกี่ยวข้อง แต่ไม่มีความปรารถนาทางเพศหรือความใคร่แต่อย่างใด เป็นมิตรภาพที่แสนบริสุทธิ์และมั่นคง

ความรักที่เกิดขึ้นระหว่างเพื่อนจึงเป็น มิตรภาพและเป็นสิ่งที่มีอิทธิพลต่อวัยรุ่นด้วยเพราะวัยรุ่นให้ความสำคัญกับการมีเพื่อนและการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนจะส่งผลให้มีความว่าห้วนน้อยลง ดังผลการวิจัยของอลานา ปิยะอารีธรรม (2552 : 56) พบว่า ความว่าห้วนมีความสัมพันธ์ทางลบกับสัมพันธภาพกับเพื่อน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 แสดงให้เห็นว่า ถ้าสัมพันธภาพกับเพื่อนไม่ดี นักเรียนจะมีความว่าห้วนมากและหากนักเรียนมีสัมพันธภาพกับเพื่อนดีก็จะมีมีความว่าห้วนน้อย รวมถึงเพื่อนทำให้รู้สึกว่าคุณค่า เมื่อได้รับความรักและการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของ มาสโลว์ (Maslow. 1954: 170) ในขั้นที่ 3 ความต้องการความรักและความเป็นเจ้าของ (Belongingness and Love needs) เป็นขั้นที่บุคคลรู้จักการให้ความรักต่อผู้อื่นและรู้จักที่จะรับความรัก

จากผู้อื่น ตรงกันข้ามถ้าบุคคลใด ไม่ได้รับความรักตามความต้องการ บุคคลก็จะรู้สึกว่ามีชีวิตไร้ค่า รู้สึกอ้างว้างและเคียดแค้น และส่งผลต่อภาวะสุขภาพจิตด้วย

ดังนั้นผู้วิจัยจึงยึดแนวคิด ทฤษฎีความรักของสเทิร์นเบิร์ก (Sternberg., 1988: 120 – 121) เป็นหลัก ซึ่งความรักแบบเพื่อนประกอบด้วย องค์ประกอบหลักคือ ความใกล้ชิดสนิทสนมและความผูกพัน และแนวคิดของแฮทฟิลด์ (Hatfield. 1984: 207 – 220) เกี่ยวกับเรื่องความใกล้ชิด ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งขององค์ประกอบของความรักแบบเพื่อน โดยแบ่งเป็น 3 คุณลักษณะ ได้แก่ ด้านความคิด ด้านความรู้สึกและด้านพฤติกรรม รวมทั้งแนวคิดของเดวิสและทอดด์ (Davis and Todd. 1982 : 128) ซึ่งได้เพิ่มคุณลักษณะของความรักแบบเพื่อนในเรื่องอื่น ๆ อาทิ เรื่องการกล้าที่จะเปิดเผยตนเอง การเห็นคุณค่าของเพื่อน ความสนุกสนาน ความไว้วางใจและการอำนวยความสะดวกให้แก่เพื่อน เป็นต้น ความรักแบบเพื่อน ยังไม่ปรากฏผู้วิจัยในประเทศไทย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ศึกษานำร่อง (Pilot study) เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกและการใช้แบบสอบถามปลายเปิด เกี่ยวกับเรื่องความหมายของความรักแบบเพื่อน องค์ประกอบและแนวทางพัฒนาความรักแบบเพื่อนกับจิตแพทย์ แพทย์ประจำสถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นราชนครินทร์ นักจิตวิทยา ครูแนะแนวระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1- 3 และตัวแทนนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 โรงเรียนสามเสนวิทยาลัยและนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนวัดพิบูลเงิน จำนวนทั้งหมด 119 คน ผลการศึกษาประมวลและสรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างได้ให้ความหมายของคำว่า ความรักแบบเพื่อน เป็นความผูกพันใกล้ชิดและเอื้ออซึ่งกันและกัน

โดยความผูกพันจะเกิดจากการได้พูดคุยกัน บุคคลนั้นจะมีลักษณะคล้ายกันจึงจะคบกันเป็นเพื่อนกันได้ เมื่ออยู่ด้วยจะรู้สึกสบายใจ เป็นสุข และสามารถหยอกล้อกันได้ แบ่งกันกินกันใช้ ไม่ถือสา และองค์ประกอบของความรักแบบเพื่อน ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือองค์ประกอบด้านความคิด ด้านความรู้สึกและด้านพฤติกรรม ซึ่งในองค์ประกอบด้านความคิด ได้แก่ คิดว่าการมีเพื่อนเป็นสิ่งที่ดี และอยากมีเพื่อนไปตลอด คิดเห็นคุณค่าของการมีเพื่อน คิดเชิงบวกกับเพื่อน คิดถึงเพื่อนในทางที่ดี คิดว่าเพื่อนเข้าอกเข้าใจนักเรียนได้ดี คิดอยากอยู่ใกล้เพื่อน คิดอยากแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ซึ่งไม่มีเรื่องกามารมณ์เกิดขึ้น องค์ประกอบด้านความรู้สึก ได้แก่ นักเรียนใส่ใจกับความรู้สึกของเพื่อน ผูกพันกับเพื่อนแม้ว่าจะอยู่ต่างห้องเรียน เมื่อถึงเวลาพัก นักเรียนจะมารอพบเพื่อนเพื่อไปพักผ่อนชมด้วยกัน และคำพูดของเพื่อนมีอิทธิพลต่อนักเรียนมาก ได้แก่ คำพูดที่เป็นการเตือนเพื่อน เป็นต้น นักเรียนมีความสุข สนุก สบาย รู้สึกผูกพัน อยากให้มีเพื่อนคนนี้อยู่อย่างต่อเนื่อง และรู้สึกว่าเพื่อนคนนี้ไว้วางใจได้ ทำให้กล้าเปิดเผยตนเองต่อเพื่อน และองค์ประกอบด้านพฤติกรรม ได้แก่ นักเรียนจะคอยช่วยเหลือเพื่อน อาทิ ช่วยติวหนังสือให้เพื่อน ช่วยถือของไปให้เพื่อน เป็นต้น รวมถึงการใช้ภาษาที่บ่งบอกความเป็นเพื่อนสนิทสนมกัน และการเสียสละเพื่อเพื่อน

จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและจากการเก็บรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยสรุปองค์ประกอบความรักแบบเพื่อนเป็น 3 องค์ประกอบเชิงโครงสร้าง 13 องค์ประกอบชีวิต ได้แก่ องค์ประกอบด้านความคิด ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบชีวิต ได้แก่ การคิดเชิงบวกกับเพื่อน (Positive thinking) การยอมรับ (Acceptance) การระลึกถึง

(Remind)การเห็นคุณค่า (Value) องค์ประกอบด้านความรู้สึก ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบชีวิต ได้แก่ การเห็นอกเห็นใจ (Empathy) การใส่ใจ (Care) การมีความสุข (Happiness) ความไว้วางใจ (Trust) และความผูกพันทางอารมณ์ (Attachment) และองค์ประกอบด้านพฤติกรรม ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบชีวิต ได้แก่ การช่วยเหลือ (Helping) การเสียสละ (Sacrifice) การสื่อสารอย่างสนิทสนม (Intimate communication) และการเป็นที่ปรึกษา (Consultant)

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบความรักแบบเพื่อนของนักเรียน
2. เพื่อศึกษาระดับความรักแบบเพื่อนของนักเรียน

ตัวแปรที่ศึกษาวิจัย

ตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบความรักแบบเพื่อนประกอบด้วย 3 องค์ประกอบเชิงโครงสร้าง 13 องค์ประกอบชีวิต

1. ด้านความคิด (C) ได้แก่ การคิดเชิงบวกกับเพื่อน (C1) การยอมรับ (C2) การระลึกถึง (C3) และการเห็นคุณค่า (C4)
2. ด้านอารมณ์ความรู้สึก (A) ได้แก่ การเห็นอกเห็นใจ (A1) การใส่ใจ (A2) การมีความสุข (A3) ความไว้วางใจ และความผูกพันทางอารมณ์ (A4)
3. องค์ประกอบด้านพฤติกรรม (B) ได้แก่ การช่วยเหลือ (B1) การเสียสละ (B2) การสื่อสารอย่างสนิทสนม (B3) และการเป็นที่ปรึกษา (B4)

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ปีการศึกษา 2554 ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 118 โรงเรียน จำนวนนักเรียนทั้งหมด 50,373 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา, 2554: ออนไลน์)

ตัวอย่างเป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 และเขต 2 ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 7 โรงเรียน จำนวนนักเรียนทั้งหมด 1,400 คน ที่ได้มาโดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างหลายขั้นตอน (Multistage Random sampling)

เครื่องมือและคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างแบบวัดความรักแบบเพื่อน

1. ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. เขียนนิยามศัพท์เฉพาะและองค์ประกอบของความรักแบบเพื่อนที่ได้จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3. สร้างข้อคำถาม จำนวน 79 ข้อ เป็นแบบวัดแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของ ลิเคิร์ต (Likert) มี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

4. นำแบบวัดไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน พิจารณาตรวจสอบเกี่ยวกับการใช้ภาษา และความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์ และตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)

5. นำคะแนนที่ได้จากการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) ระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ เลือกเฉพาะข้อคำถามมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ไม่ต่ำกว่า 0.60 ปรับปรุงข้อคำถามตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ ได้จำนวน 60 ข้อ

6. นำแบบวัดไปทดลองใช้ (Try out) กับนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาจริง จำนวน 100 คน วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 ขึ้นไป ได้ข้อคำถามจำนวนทั้งสิ้น 60 ข้อ มีค่าตั้งแต่ .22 ถึง .73 ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดทั้งหมดเท่ากับ .95

การดำเนินการวิจัย

1. นำแบบวัดไปเก็บข้อมูลกับตัวอย่างจำนวน 1,400 ชุด

2. นำข้อมูลที่ได้จากแบบวัดไปวิเคราะห์หาค่าระดับความความรักแบบเพื่อน โดยใช้ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory factor analysis : EFA) และตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างโดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่ ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruence: IOC) ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item Analysis) ค่าสหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Product Moment) ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) สัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficients)

2. สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory factor analysis: EFA) การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis : CFA)

ผลการวิจัย

1.การวิเคราะห์องค์ประกอบความรักแบบเพื่อนของนักเรียน

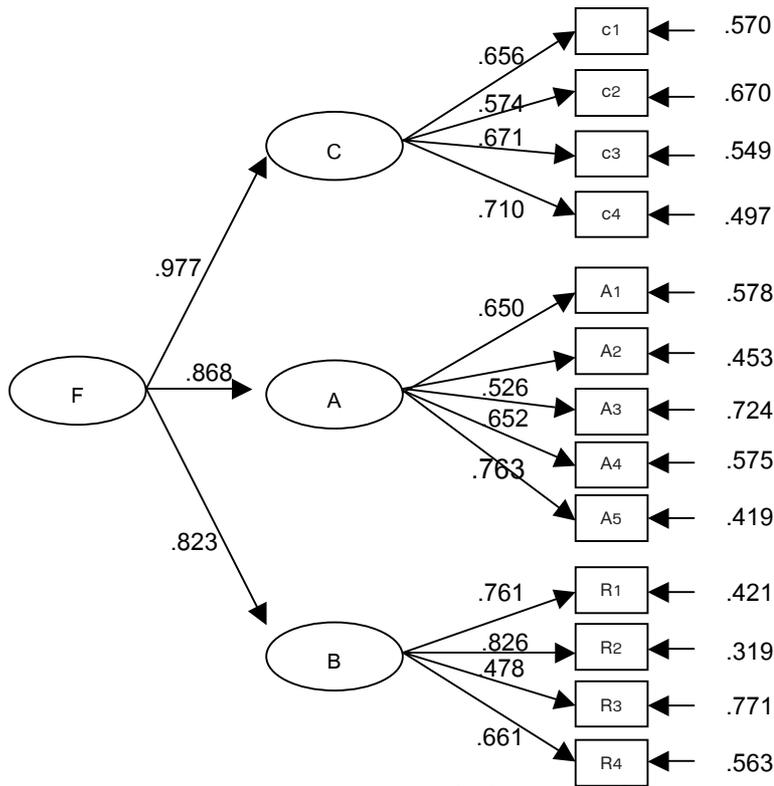
1.1 ค่าสถิติ Kaiser-Meyer-Olkin ที่ใช้เพื่อทดสอบขนาดตัวอย่าง มีค่าเท่ากับ .923 มีค่าสูงกว่าระดับ .500 ถือว่าตัวอย่างมีขนาดเพียงพอสำหรับการวิเคราะห์องค์ประกอบ

1.2 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่หนึ่ง โดยปรับแก้รูปแบบสมมติฐานตามค่าดัชนีความกลมกลืน พบว่า ค่าสถิติไค-สแควร์ (χ^2) มีค่าเท่ากับ 590.78 ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ค่าสถิติไค-สแควร์สัมพัทธ์ (χ^2 / df) เท่ากับ 9.52 ค่าดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของเศษในรูปคะแนนมาตรฐาน (SRMR) เท่ากับ .048 และ ค่าดัชนีรากที่สองของความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่า (RMSEA) เท่ากับ .078 ค่าดัชนีวัดระดับความเหมาะสมพอดีที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ .910 ดัชนีวัดระดับความเหมาะสมพอดีเชิงเปรียบเทียบ (CFI) เท่ากับ .972 ดังตารางที่ 1

1.3 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบความรักแบบเพื่อนมีค่า ตั้งแต่ .478 - .763 และมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังภาพที่1

ตารางที่ 1 ค่าดัชนีทดสอบโปรแกรมการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่หนึ่งของแบบวัดความรักแบบเพื่อนของนักเรียน

ดัชนีบ่งชี้ความเหมาะสมพอดี	ค่าดัชนี
ค่าสถิติไคยกกำลังสอง (χ^2)	590.78
องศาอิสระ (df)	62
ดัชนีรากที่สองเฉลี่ยของเศษแบบมาตรฐาน (SRMR)	.048
ดัชนีรากที่สองของความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่า (RMSEA)	.078
ดัชนีวัดระดับความเหมาะสมพอดีที่ปรับแก้แล้ว (AGFI)	.910
ดัชนีวัดระดับความเหมาะสมพอดีเชิงเปรียบเทียบ (CFI)	.972

ภาพที่ 1 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของความรักแบบเพื่อน

1.4 ผลของการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่หนึ่ง พบว่า ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading: b) องค์ประกอบที่ 1 ด้านความคิด (C) ประกอบด้วย การคิดเชิงบวกกับเพื่อน (C1) การยอมรับ (C2) การระลึกถึง (C3) และการเห็นคุณค่า (C4) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ .307 - .609 องค์ประกอบที่ 2 ด้านอารมณ์ความรู้สึก (A) ประกอบด้วย การเห็นอกเห็นใจ (A1) การใส่ใจ (A2) การมีความสุข (A3) ความไว้วางใจและความผูกพันทางอารมณ์ (A4) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ .286 - .521 และองค์ประกอบที่ 3 ด้านพฤติกรรม (B) ประกอบด้วย การช่วยเหลือ (B1) การเสียสละ (B2) การสื่อสารอย่างสันติสนม

(B3) และการเป็นที่ปรึกษา (B4) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ .387 - .585 และมีค่าความเชื่อถือได้ของการวัด (R2) แต่ละองค์ประกอบย่อยทั้ง 13 องค์ประกอบ ตั้งแต่ .229 - .681 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบความรักแบบเพื่อน จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน
อันดับที่หนึ่ง

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด	ค่าน้ำหนัก องค์ประกอบ (b)	ค่าความคลาด เคลื่อนมาตรฐาน (SE)	ค่าสถิติ ทดสอบ (t)	สัมประสิทธิ์ พยากรณ์ (R ²)
ความคิด	การคิดเชิงบวกกับเพื่อน	.341	.019	18.33	.431
	การยอมรับ	.307	.017	18.33	.330
	การระลึกถึง	.609	.030	20.36	.451
	การเห็นคุณค่า	.423	.019	21.85	.504
ความรู้สึก	การเห็นอกเห็นใจ	.372	.018	21.06	.422
	การใส่ใจ	.419	.020	21.06	.547
	การมีความสุข	.286	.017	16.59	.276
	ความไว้วางใจ	.409	.021	19.87	.426
	ความผูกพันทางอารมณ์	.521	.024	21.48	.581
พฤติกรรม	การช่วยเหลือ	.580	.022	26.51	.579
	การเสียสละ	.585	.022	26.51	.681
	การสื่อสารอย่างสนิท สนม	.387	.024	16.48	.229
	การเป็นที่ปรึกษา	.451	.017	26.01	.437

1.5 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน อันดับที่สอง ด้วยการศึกษาระดับความสอดคล้อง กลมกลืนของ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่ได้จาก ข้อมูลเชิงประจักษ์กับค่าที่ได้จากการสังเคราะห์ ด้วยสมการโครงสร้าง โดยปรับแก้รูปแบบ สมมติฐานตามค่าดัชนีความกลมกลืน พบว่า ค่า สถิติ ไค-สแควร์ (χ^2) มีค่าเท่ากับ 47.47 ไม่มีนัย สำคัญทางสถิติ ค่าสถิติไค-สแควร์สัมพันธ์ (χ^2 / df)

เท่ากับ 1.25 ค่าดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของ เศษในรูปคะแนนมาตรฐาน (SRMR) เท่ากับ .014 และค่าดัชนีรากที่สองของความคลาดเคลื่อนใน การประมาณค่า (RMSEA) เท่ากับ .013 ค่าดัชนี วัดระดับความเหมาะสมพอดีที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ .988 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าดัชนีทดสอบโปรแกรมการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง
ของแบบวัดความรักแบบเพื่อนของนักเรียน

ดัชนีบ่งชี้ความเหมาะสมพอดี	ค่าดัชนี	เกณฑ์การพิจารณา
ค่าสถิติไคย์กำลังสอง (χ^2)	47.47	ไม่มีนัยสำคัญ
ระดับนัยสำคัญทางสถิติ (p-Value)	.140	มากกว่า .050
ค่าสถิติไคย์กำลังสองสัมพันธ์ (Relative χ^2)	1.25	ค่าเข้าใกล้ 2.00
ดัชนีวัดระดับความเหมาะสมพอดีที่ปรับแก้แล้ว (AGFI)	.988	มากกว่า .900
ดัชนีรากที่สองเฉลี่ยของเศษแบบมาตรฐาน (SRMR)	.014	ค่าเข้าใกล้ .050
ดัชนีรากที่สองของความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่า (RMSEA)	.013	ค่าเข้าใกล้ .050

1.6 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง พบว่าความรักแบบเพื่อนมีน้ำหนักองค์ประกอบในแต่ละด้านมีค่าเป็นบวก และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกด้านแสดงว่า องค์ประกอบทั้ง 3 องค์ประกอบ เป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญในการพิจารณาความรักแบบเพื่อนของนักเรียน เมื่อพิจารณาในรายละเอียดขององค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบด้านความคิด มีค่าน้ำหนักมากที่สุด เท่ากับ .977

รองลงมา ได้แก่ องค์ประกอบด้านอารมณ์ความรู้สึก และองค์ประกอบด้านพฤติกรรม โดยมีค่าน้ำหนักเท่ากับ .868 และ .823 ตามลำดับ ส่วนค่าความเชื่อถือได้ของการวัด (R2) แต่ละองค์ประกอบ มีค่าความเชื่อถือได้ของข้อมูลที่วัดในแต่ละองค์ประกอบ (Coefficient of Determination: R2) อยู่ในระดับสูง โดยมีค่าระหว่าง .677 - .954 ถือได้ว่า องค์ประกอบทั้ง 3 เป็นองค์ประกอบของความรักแบบเพื่อนของนักเรียน ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบความรักแบบเพื่อน จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง

องค์ประกอบ	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน	ค่าสถิติทดสอบ	สัมประสิทธิ์พยากรณ์
	(b)	(SE)	(t)	(R ²)
ด้านความคิด	.977	.041	24.12	.954
ด้านความรู้สึก	.868	.040	21.77	.753
ด้านพฤติกรรม	.823	.034	24.35	.677

สรุปว่า องค์ประกอบของความรักแบบเพื่อนของนักเรียนประกอบด้วย องค์ประกอบที่ 1 ด้านความคิด ประกอบด้วย การคิดเชิงบวกกับเพื่อน การยอมรับ การระลึกถึง การเห็นคุณค่า องค์ประกอบที่ 2 ด้านอารมณ์ความรู้สึก ประกอบด้วย การเห็นอกเห็นใจ การใส่ใจ การมีความสุข ความไว้วางใจ ความผูกพันทางอารมณ์ และ องค์ประกอบที่ 3 ด้านพฤติกรรม ประกอบด้วย การช่วยเหลือ การเสียสละ การสื่อสารอย่างสันติสนม การเป็นที่ปรึกษา

2. การศึกษาระดับความรักแบบเพื่อนของนักเรียน

คะแนนเฉลี่ยความรักแบบเพื่อนของนักเรียน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า องค์ประกอบด้านพฤติกรรมและด้านความคิด อยู่ในระดับสูงเท่ากับ 3.85 และ 3.53 ตามลำดับ แต่องค์ประกอบด้านอารมณ์ความรู้สึก อยู่ในระดับปานกลางเท่ากับ 3.30

การอภิปรายผล

1. การวิเคราะห์องค์ประกอบความรักแบบเพื่อนของนักเรียนองค์ประกอบของความรักแบบเพื่อน ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบเชิงโครงสร้าง คือ องค์ประกอบด้านความคิด ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบชี้วัด ได้แก่ การคิดเชิงบวกกับเพื่อน การยอมรับ การระลึกถึง การเห็นคุณค่า องค์ประกอบด้านอารมณ์ความรู้สึก ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบชี้วัด ได้แก่ การเห็นอกเห็นใจ การใส่ใจ การมีความสุข ความไว้วางใจ ความผูกพันทางอารมณ์ องค์ประกอบด้านพฤติกรรม ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบชี้วัด ได้แก่ การช่วยเหลือ การเสียสละ การสื่อสารอย่างสันติสนม การเป็นที่ปรึกษา และสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความรักแบบเพื่อนของสเตรนเบิร์ก

(Sternberg, 1988: 120 – 121) โดยกล่าวถึงองค์ประกอบของความรักแบบเพื่อนประกอบด้วย การเห็นอกเห็นใจกัน ระลึกถึงกัน เห็นคุณค่าซึ่งกันและกัน มีความสุข ไว้วางใจ การช่วยเหลือ และการใส่ใจ เช่นเดียวกับแนวคิดของเดวิสและทอดด์ (Davis and Todd, 1982: 128) ที่กล่าวถึงองค์ประกอบของความรักแบบเพื่อน ประกอบด้วย การเห็นอกเห็นใจกัน การยอมรับ การเห็นคุณค่าซึ่งกันและกัน การไว้วางใจ และการช่วยเหลือ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของแฮทฟิลด์ (Hatfield, 1984: 207–220) โดยได้แบ่งความรักแบบเพื่อนเป็น 3 องค์ประกอบหลักได้แก่ องค์ประกอบด้านความคิด ด้านอารมณ์ความรู้สึกและด้านพฤติกรรม ดังนั้น องค์ประกอบของความรักแบบเพื่อนจึงมีความสอดคล้องกันและสรุปได้ว่าความรักแบบเพื่อนประกอบด้วย 3 องค์ประกอบเชิงโครงสร้างและ 13 องค์ประกอบตัวบ่งชี้ การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่ 2 (Confirmatory Factor Analysis) พบว่า แบบวัดความรักแบบเพื่อนของนักเรียน มีค่าดัชนีทดสอบประสิทธิภาพของโมเดล ได้แก่ ค่า χ^2 มีค่าเท่ากับ 47.47 ค่านัยสำคัญทางสถิติ (p) เท่ากับ .140 ซึ่งมีค่ามากกว่าค่าความเหมาะสมพอดีขั้นต่ำ (The minimum value of the fir function) อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า โมเดลมีความเหมาะสมพอดีกับข้อมูลเชิงประจักษ์ นอกจากนี้เมื่อพิจารณาค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์ (Relative chisquare) มีค่าเท่ากับ 1.25 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 2.0 แสดงว่าโมเดลโครงสร้างมีลักษณะสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในระดับเป็นที่น่าพอใจ (Carmines; & Mclver, 1981) และเมื่อพิจารณาค่าดัชนีวัดความเหมาะสมพอดีอื่นๆ ก็ให้ผลสอดคล้องกัน คือ ค่าดัชนีความเหมาะสมพอดี (GFI)

มีค่าเท่ากับ .910 ดัชนีวัดระดับความเหมาะสมของพหุคูณที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) มีค่าเท่ากับ .988 ดัชนีความเหมาะสมพหุคูณเปรียบเทียบ (CFI) มีค่าเท่ากับ .972 แสดงว่าโมเดลมีความเหมาะสมพหุคูณกับข้อมูลเชิงประจักษ์ รวมถึงการพิจารณาค่าดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของเศษ (RMR) และดัชนีรากที่สองของความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่า (RMSEA) พบว่า ค่าดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของเศษ (RMR) มีค่าเท่ากับ .014 และดัชนีรากที่สองของความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่า (RMSEA) มีค่าเท่ากับ .013 ซึ่งมีค่าต่ำมากใกล้ศูนย์จากดัชนีดังกล่าว แสดงว่า โมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของความรักแบบเพื่อน 3 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบด้านความคิด องค์ประกอบด้านอารมณ์ ความรู้สึก และองค์ประกอบด้านพฤติกรรม มีค่าความเหมาะสมพหุคูณกับข้อมูลเชิงประจักษ์ สามารถวัดองค์ประกอบของความรักแบบเพื่อนได้ ผลการวิเคราะห์ดังกล่าวเป็นการยืนยันความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct validity) ของแบบวัดความรักแบบเพื่อนของนักเรียน เนื่องจากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันเป็นเทคนิคและวิธีการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างที่ดีวิธีหนึ่ง ซึ่งสอดคล้องกับ นงลักษณ์ วิรัชชัย (2537: 53; อ้างอิงจาก Joreskog; & Sorbom. 1989: 23-28; Long .,1983: 61-64; Bollen., 1989: 256-281, 335 -338) ที่กล่าวว่า ขั้นตอนที่สำคัญในการวิเคราะห์โมเดลลิสเรลอีกขั้นตอนหนึ่ง คือ การตรวจสอบความเที่ยงตรงของโมเดลลิสเรลที่เป็นสมมติฐานการวิจัย หรือการประเมินความถูกต้องของโมเดล หรือการตรวจสอบความเหมาะสมพหุคูณระหว่างข้อมูลเชิงประจักษ์กับโมเดล

จากผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันที่แสดงดังกล่าวข้างต้น จึงกล่าวได้ว่าการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของความรักแบบเพื่อนของนักเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีความเหมาะสมพหุคูณกับข้อมูลเชิงประจักษ์สามารถนำไปใช้ในการวัดความความรักแบบเพื่อนของนักเรียนได้อย่างมีความเที่ยงตรง

2. ระดับความรักแบบเพื่อนของนักเรียน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านความคิดและด้านพฤติกรรมอยู่ในระดับสูง ส่วนด้านอารมณ์ความรู้สึก อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากองค์ประกอบด้านพฤติกรรม เป็นการกระทำที่สามารถสังเกตเห็นได้อย่างเป็นรูปธรรมมากกว่าด้านอารมณ์ความรู้สึก ซึ่งเป็นนามธรรม ตรงกันข้ามองค์ประกอบที่มีความสำคัญมากที่สุดคือ องค์ประกอบด้านความคิด อารมณ์ความรู้สึกและด้านพฤติกรรม ตามลำดับ ดังนั้นจึงควรให้ความสำคัญในการพัฒนาองค์ประกอบทั้ง 3 ด้าน และควรให้ความสำคัญหรือพัฒนาด้านอารมณ์ความรู้สึกมากขึ้น

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ทราบว่าความรักแบบเพื่อนของนักเรียน ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลักและ 13 ตัวบ่งชี้ โดยมีองค์ประกอบด้านความคิดและด้านพฤติกรรมอยู่ในระดับสูง และด้านความรู้สึก อยู่ในระดับปานกลาง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ คือ แบบวัดความรักแบบเพื่อนสามารถนำไปเป็นเครื่องมือในการวัดความรักแบบเพื่อนของนักเรียนได้ เนื่องจากมีความเที่ยงตรงในระดับสูง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาความรักแบบเพื่อนกับกลุ่มประชากรภาคอื่นๆ ได้แก่ กลุ่มภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันออก ภาคตะวันตกและภาคใต้

2.2 ควรศึกษาค่าเกณฑ์ปกติ (Norm) ในกลุ่มประชากรภาคอื่นๆ ได้แก่ กลุ่มภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันออก ภาคตะวันตกและภาคใต้

เอกสารอ้างอิง

- ลลนา ปิยะอารีธรรม. (2552). *การศึกษาความว่าเหว่และสัมพันธ์ภาพกับเพื่อนของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3* (สารนิพนธ์). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา. (2554). From http://plan.sesao1.go.th/school_size.php และ http://www.bopp-obec.info/home/?page_id=2113
- Carmines. & Mclver. (1981). *Unidimensional scaling*. Beverly Hill: Sage.
- Davis, K. E., & Todd, M. L. (1982). Assessing friendship; Prototypes, paradigm cases, and relationship description. In S. Duck & D. Perlman (Eds.). *Understanding personal relationships: An interdisciplinary approach* (p. 17-38). London: Sage.
- Harfield, E. (1984). The danger of intimacy. In V. Derlaka (Ed.). *Communication, intimacy and close relationship* (p. 207-220). New York: Praeger.
- Joreskog & Sorbom. (1989): 23-28; Long. 1983: 61-64; Bollen. 1989: 256 -281, 335 -338
- Maslow, Abraham H. (1954). *Motivation and personality*. New York: Harper & Row. 170.
- Maslow, Abraham H. (1955). *Deficiency motivation and growth motivation*. Retrieved October 12, 2007.
- Sternberg, R. J. (1988). *The Triangle of love*. New York: Basic Book.